

بررسی سیاست‌های مالی شهرداری سنندج برای وصول منابع درآمدی به صورت پایدار (مطالعه موردی شهرداری سنندج)

سامان شریعتی^{۱*}

وریا رشیدی^۲

کوروش برازی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷

چکیده

با توجه به اینکه آثار سیاست‌های مالی مختلف برای تامین مالی در یک شهرداری نمی‌تواند با سایر شهرداری‌ها یکسان باشد. شهرداری سنندج، از روش‌های مختلفی برای تامین منابع مالی پایدار در حوزه مدیریت شهری، استفاده می‌کند لذا یکی از دغدغه‌های مدیریت شهرداری سنندج، حرکت به سمت شناسایی درآمدهای پایدار، با اتخاذ سیاست‌های مالی و تکیه بر روش‌ها و ابزارهای جدید تامین منابع مالی است. هدف این پژوهش، بررسی سیاست‌های مالی برای وصول درآمدها به صورت پایدار است. از مطالعات میدانی، کتابخانه‌ای و جامعه آماری شهرداری، برای دستیابی داده‌ها استفاده شده است، روش تحقیق در این مطالعه، توصیفی-پیمایشی، مقطعی و کاربردی است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه و یافته‌های میدانی است. در پژوهش حاضر، از روش نمونه‌گیری هدفمند با تکمیل پرسشنامه با ۱۸ سوال به روش سنجش طیف لیکرت با روایی مورد تایید و پایایی (آلفای کرونباخ=۰/۹۶۹). در حد عالی بهره برداری شده است، برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه (۲۷) استفاده شده است. با طرح ۵ فرضیه، برای تحلیل از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. یافته‌های این مطالعه گویای این است که بین بروزرسانی قوانین، استمرار کمک‌های دولتی، توانمندسازی پرسنل، سرمایه گذاری بخش خصوصی، اتخاذ سیاست مالی منسجم و درآمد پایدار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.

واژگان کلیدی

سیاست‌های مالی، درآمد پایدار، منابع مالی، شهرداری سنندج

۱. کارشناسی ارشد مدیریت (منابع انسانی)، دانشکده‌گان فارابی (تهران)، تهران. ایران. (نویسنده مسئول saman.mm611@gmail.com)

۲. کارشناسی ارشد ریاضی (آمار کاربردی)، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

۳. کارشناس حسابداری، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

۱. مقدمه

ایجاد و گسترش شهرهای مدرن رهین اجرای پروژه‌های مختلف و متنوع توسعه‌ای در شهرها می‌باشد. برای ساختن شهرهای پیشرو می‌بایستی پروژه‌های توسعه شهری به شکلی عملی، منطقی و کارشناسی تعریف، تولید و اجرا شوند و مورد بهره برداری اصولی در طول دوره زمان قرار گیرند. تامین مالی هزینه‌های این پروژه‌ها در مراحل مختلف ساخت و بهره برداری از مهمترین عوامل (و شاید مهمترین عامل) پیشبرد برنامه‌های توسعه شهری است. برای ساخت و اداره شهرهای امروز ساختارهای گذشته پاسخگوی نیاز مستمر و دگرگون شده نیست. اشکال قدیمی درآمدی و تامین منابع مالی در صورت عدم روزآمدی به موانعی در جهت تحقق اجرای ایده‌آل‌های دست یافت در عرصه مدیریت شهری تبدیل خواهند شد (تائبی، ۱۳۸۹: ۵). پس ضرورت اتخاذ سیاست‌های مالی برای مدیریت درآمدها و هزینه‌ها لازم است. بدون شک اتخاذ سیاست مالی^۱ می‌تواند نقش مهمی در فرآیند رشد اقتصادی ایفا کند (آبدون و همکاران، ۲۰۱۵: ۱). با این وجود، این مسئله که نحوه اثرگذاری تغییر در سیاست‌های مالی هم در سمت مالی و هم در سمت درآمد (تامین مالی) و هم در سمت مخارج (هزینه) - بر رشد اقتصادی چگونه می‌تواند باشد، یکی از موضوعاتی بوده که به صورت گسترده در ادبیات نظری و تجربی مورد بحث و مناقشه قرار گرفته است (منتظری شورکچالی، ۱۴۰۱: ۱۱۵). در مورد تامین درآمد برای شهرداری‌ها خیلی بحث شده است. بحث اصلی در این پژوهش اتخاذ سیاست تامین مالی به صورت پایدار و تطبیق آن با روش‌های مناسب و استاندارد است؛ به عبارتی خلاقیت، تدبیر، ثبت و ... برای تحقق درآمدها و تامین منابع مالی در شهرداری‌ها به صورت پایدار؛ به عنوان مولد اصلی در توسعه و رفاه شهر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲. تاریخچه شهرداری‌ها و قانون آن

بلدیه به مفهوم شهرداری در ایران سازمانی نسبتاً جدید است و سابقه آن به عهد ناصرالدین شاه قاجار می‌رسد که ظاهراً بر اثر مسافرت‌های خود به اروپا به فکر تاسیس اداره‌ای برای بعضی از امور شهری افتاد و اصطلاح بلدیه تقریباً از حدود اوایل سده ۱۴ هجری قمری تداول یافته، اما صورت عملی تاسیس و قانونی شدن آن از دستاوردهای انقلاب مشروطه ایران (۱۳۲۴ ه.ق) بوده است (ضریبان، ۱۳۸۸: ۵۶). در همین راستا اولین قانون شهرداری‌ها در سال (۱۲۸۶) به تصویب مجلس ملی وقت رسید. در واقع پیدایش فکر تاسیس شهرداری بعد از انقلاب مشروطه بود و پس از آن در سال (۱۲۸۸) عملاً کار شهرداری‌ها آغاز شد. این قانون با اقتباس از قوانین شهرداری‌های فرانسه و بلژیک (با تغییرات جزئی بنا به مقتضیات و شرایط ایران) تصویب شد که بنا به گفته کارشناسان و محققان، قانون یادشده، قوی‌ترین و منطقی‌ترین قانون تاکنون می‌باشد. البته تقلید کورکورانه امری مذموم است ولی در جهان آن روز (با توجه به وضعیت ایران در مقایسه با سایر کشورهای جهان) بهره برداری از علوم و روش‌هایی که حاصل تاریخ ۳۰۰ ساله شهرداری‌های کشورهای توسعه یافته بود، امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسید. در این قانون به مباحثی مانند طرز انتخاب اعضای شورای شهر، شرایط افراد رای دهنده و منتخب (مانند دادن عوارض و مالیات و داشتن خانه و مستغلات) اشاره شده است. براساس این قانون برای افرادی که کاندید می‌شوند و نیز افرادی که می‌خواهند رأی بدهند، شرایط انتخاب شدن همان شرایط انتخاب کردن است. به علاوه باید انتخاب شوندگان سواد فارسی کامل داشته و سن آن‌ها کمتر از ۲۵

سال نباشد. همچنین یکی از مواردی که در آن قانون به آن توجه زیادی شد و امروزه در کشورهای مترقی جهان رایج است، اصل خوش حساسی بود. به طوری که فرد انتخاب شونده حداقل بایستی بیش از نصف عوارض سالانه خود را پرداخت کرده و در خدمت دولت نباشند. پس از انتخاب شورا و یا انجمن شهر به وسیله مردم با اکثریت اعضا، از انجمن (شورای شهر) یک نفر به سمت ریاست انتخاب شده و در ضمن ریاست انجمن، کلاتر (یا شهردار) شهر نیز بود. وی فعالیت شهرداری را مستقیماً کنترل کرده و امور اداری شهرداری را سرپرستی می‌کرد. در این فرآیند به واقع انتخاب شهردار با رأی مردم صورت می‌پذیرفت (اقبالپور و همکاران، ۱۳۸۹: ۳۵). شهرداری^۲ از نظر لغوی از دو کلمه "شهر" و "داری" تشکیل گردیده؛ که "داری" به معنی اداره و مدیریت و "شهر" پس از سال (۱۳۶۲) به جایی که دارای شهرداری باشد اطلاق می‌گردید؛ بنابراین از نظر لغوی شهرداری را می‌توان سازمان اداره شهر دانست و در اصطلاح، شهرداری به واحدی گفته می‌شود که به منظور اداره امور محلی و ارائه خدمات عمومی مورد نیاز شهروندان در یک مرکز جمعیتی با خصایص شهری تشکیل می‌شود (اسمعیلی، ۱۴۰۱: ۲). طبق ماده ۴۰ قانون شهرداری‌ها، شهرداری، مؤسسه‌ای عمومی و غیردولتی است. شهرداری‌ها، سازمان‌های محلی و نمایندگان آن‌ها در شورای شهر، منتخب مردم هستند و باید در چارچوب قوانین مربوطه از محل درآمدهای محلی، امور خدماتی و عمرانی، شهر را اداره کنند و با توجه به ماهیت عمومی آن، عملکرد غیرانتفاعی دارد و کلیه درآمدهای شهرداری منحصرأ باید به مصرف همان شهر برسد. آنچه تمامی شهرداری‌ها در حوزه درآمدی در پی آن هستند ایجاد ساختاری نظام یافته و منسجم است که منجر به کسب درآمدی پایدار برای شهرداری شود. درآمد پایدار که در حال حاضر بخش اندکی از کل منابع درآمدی شهرداری‌ها را تشکیل می‌دهد درآمدی است که از منابعی و به گونه‌ای کسب شود که حقوق آیندگان پایمال نشود (تداوم پذیر باشد)، کیفیت زندگی کاهش نیابد (به سلامت شهری خدشه وارد نکند) و منابع حیاتی برای استفاده نسل‌های آتی از بین نرود (کاظمی لاکسار و همکاران، ۱۴۰۰: ۲). در سال (۱۳۰۰) شمسی در زمان مظفرخان سردار انتصار حکمران وقت کردستان (بلدیه ایالت کردستان) با بودجه یکصد تومان یا هزار قران تاسیس و با اولین انتخابات به نام اعضای کمیسیون بلدیه ایالت کردستان (اعضای انجمن شهر یا شورای شهر) تشکیل و در حال حاضر با تصدی چهل و هفتمین شهردار و بیش از ۱۸۰۰ نفر کارمند و کارگر مستقیم و ۵۰۰ نفر کارگر غیر مستقیم (شرکت خدماتی)، انجام امورات شهری در حال اجرا است (سایت رسمی شهرداری سنندج).

۳. وظایف شهرداری‌ها

الف) حوزه کلان شهرداری: شرح وظایف فعلی شهرداری‌ها (مصوب سال ۱۳۰۹) بیش از تکالیف جاری شهرداری‌ها بوده و اغلب این وظایف (مانند تأمین آب و رو شنایی شهر، نصب و نظارت بر گه قیمت اجناس،...) با مشارکت یا توسط دیگر سازمان‌های دولتی انجام می‌شود. لکن بخشی از نیازهای جدید و اساسی مدیریت کلان شهرها (مانند کاهش ترافیک و تسهیل تردد شهرها، حفظ محیط زیست و کاهش آلودگی هوا، خودکارسازی امور شهروندان و

ترویج فرهنگ و رفاه شهری) از وظایف مصوب شهرداری‌ها نبوده و هماهنگی و مشارکت دیگر واحدهای ذیربط با شهرداری کلان شهر مصوب و الزامی نمی‌باشد که ساماندهی و هدایت مطلوب کلان شهر را نامقدور و بعید نموده و بازنگری قوانین فعلی مدیریت کلان شهرها را ضروری می‌نماید. اهم وظایف مصوب فعلی شهرداریها در ذیل آمده است:

۱. ایجاد توسعه، تنظیف، نگهداری و اصلاح معابر و مجاری آب و فاضلاب؛
۲. پیشنهاد اصلاحات شهری، صدور پروانه ایجاد و اصلاح کلیه ساختمان‌های شهر؛
۳. مراقبت و تشریک مساعی در امور بهداشت اهالی (برای جلوگیری از امراض همگانی و دفع حیوانات مضر)؛
۴. تأسیس مؤسسات فرهنگی، بهداشتی و تعاونی و مساعدت مالی به انجمن‌های تربیت بدنی و خانه و مدرسه؛
۵. تهیه مقررات صنفی و پیشنهاد آن به شورای شهر و مراقبت در امور اصناف، صدور پروانه کسب اصناف، تعطیلی؛
۶. اماکن بی پروانه و جلوگیری از ایجاد، تأسیس و ادامه کار مشاغل و اماکن غیر بهداشتی یا مزاحم؛
۷. اتخاذ تدابیر لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق، احداث ابنیه عمومی مورد نیاز شهر مانند کشتارگاه‌ها، میدان‌ها، باغ کودکان، ورزشگاه، غسلخانه و گورستان و تهیه وسایل حمل اموات؛ (اسمعیلی، ۱۴۰۱: ۳).

ب) حوزه درآمدی: درآمدهای ناشی از عوارض عمومی حدود 79 درصد از کل درآمدهای شهرداری را به خود اختصاص داده است و از این رو این درآمدها، سهم بسزایی در مالیه شهرداری دارد و تغییرات آن اثر معناداری بر بودجه شهرداری خواهد داشت. یکی از مهمترین اقلام این کد درآمدی، درآمدهای برآمده از ساخت و ساز است (همان: ۴). این درآمدها نقش مهمی در تامین مالی شهرداری دارند که شامل عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی، پروانه‌های ساختمانی، تراکم و تفکیک زمین، حذف پارکینگ و عوارض بر بالکن و پیش آمدگی، درآمد حاصل از حق تشرف و درآمدهای حاصل از اجرای ماده‌ی صد قانون شهرداری است. برابر بررسی‌های صورت گرفته در 14 سال گذشته از سال 71-1385 همواره این منبع درآمدی، بیشتر از 75 درصد از درآمدها را به خود اختصاص داده است؛ در برخی از سال‌ها (۷۹-۱۳۸۰) این میزان به 90 درصد نیز رسیده است (اسمعیلی، ۱۴۰۱: ۴ به نقل از هاشمی، ۱۳۸۹)، برخی از درآمدهای ناشی از ساخت و ساز شهری علاوه بر ناپایداری، جز درآمدهای ناسالم نیز شمرده می‌شوند. عوارض فروش مازاد تراکم، عوارض حذف پارکینگ و جرایم کمیسیون ماده‌ی صد از این گونه درآمدها هستند؛ اما بایستی شهرداری‌ها محدود نبوده و به فکر منابع جدید درآمدی باشند؛ منابع نوین منابعی هستند که با گذشت زمان و با تحولات جامعه و بنا بر نیازهای روزافزون جامعه پدید می‌آیند، در واقع این دسته از منابع ابتکاری هستند؛ یعنی هنگامی که منابع سنتی تکافوی نیازهای جامعه را نمی‌کند شهرداری‌ها اقدام به ایجاد منابع جدید می‌کنند. البته در ایران این مسأله کمتر جنبه ابتکار دارد و بیشتر تقلیدی است از تجارب کشورهای موفق در این زمینه بهره می‌برند، ولی نکته‌ی حایز اهمیت این است که منابع نوین بیشتر جنبه مشارکت خصوصی پیدا کرده‌اند، حضور و سرمایه گذاری

بخش خصوصی بسیار پررنگ و ویژه می‌باشد مثلاً قراردادهای B.O.T، صکوک، اوراق مشارکت، خصوصی سازی، صندوق مشترک شهرداران از جمله این موارد هستند (کاظمی لاکسار و همکاران، ۱۴۰۰: ۵-۷).

۴. تعریف درآمد پایدار

درآمد پایدار^۳ به درآمدهایی گفته می‌شود که مداوم، سالم و مطلوب باشند. مداوم بودن به این معنا که نوسانات اقتصادی و اجتماعی، تأثیری در دریافت و میزان آن نداشته باشد. سالم بودن از این جهت است که سلامت شهری را تضمین کند و آثار زیست محیطی منفی نداشته باشد مطلوب بودن به این معنا که آثار اجتماعی مثبت داشته باشد، عدالت اقتصادی و اجتماعی را رعایت کند، سهل الوصول باشد و توسعه پایدار شهری را تضمین نماید. از مهمترین منابع درآمدی پایدار شهرداری‌ها، درآمدهای حاصل از عوارض نوسازی، عوارض پسماند، عوارض سطح شهر، عوارض کسب و پیشه، مالیات بر مستغلات (در حال حاضر دولت آن را وصول می‌کند)، عوارض سالانه اتومبیل، عوارض تلفن و گاز، مالیات بر ارزش زمین و بهای خدمات ناشی از بهره برداری خدمات عمومی شهری می‌باشند. (کاظمی لاکسار و همکاران، ۱۴۰۰: ۷ به نقل از حسن زاده و خسروشاهی، ۱۳۸۸). هرچند طبق قوانین شهرداری‌ها، نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی و تأمین نیازمندی‌های شهری و احداث و اصلاح و توسعه معابر و ایجاد پارک‌ها و تأمین پارکینگ و میدان‌ها و حفظ و نگهداری پارک‌ها و باغ‌های عمومی موجود و تأمین سایر تأسیسات مورد نیاز عمومی و نوسازی محلات و مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها از وظایف اساسی شهرداری‌هاست. شهرداری‌ها در اجرای وظایف مذکور مکلف به تهیه برنامه‌های اساسی و نقشه‌های جامع هستند. از قانون مذکور چنین مستفاد می‌گردد که شهرداری‌ها مکلفند براساس این قانون، از کلیه اراضی و مستحدثات داخل شهر، عوارض نوسازی را وصول کرده و به مصرف صرفاً نوسازی شهر برسانند. عوارض نوسازی از جمله روش‌های پایدار تأمین مالی در کشورمان محسوب می‌شود و به دلایل مختلف، سهم اندکی در بودجه شهرداری‌ها داشته است که می‌تواند ناشی از نارسایی سازوکار نظام وصول از جمله فقدان ممیزی املاک به طور منظم و ناکافی بودن اطلاعات پایه باشد (فیض آبادی، ۱۳۹۸: ۸)؛ اما با وجود چالش‌های دو دهه اخیر و فراز و فرودها بر سر تدوین قانون و یا دستورالعملی جامع در این رابطه سرانجام ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ قانون درآمدهای پایدار به تایید شورای نگهبان رسید و برای اجرا در مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۱ توسط ریاست جمهوری ابلاغ شد (سایت رسمی مرکز پژوهش‌های مجلس)؛ اما درآمدهای ناپایدار، درآمدهایی هستند که به طور مقطعی و براساس فعالیت‌های خاص، نصیب شهرداری می‌شوند که با حذف آن فعالیت، این درآمد مکتسبه نیز حذف خواهد شد. حتی ممکن است عواید حاصل از این درآمد، بسیار بالا باشد، درآمد ناشی از عوارض مازاد تراکم و درآمد ناشی از تخلفات ساختمانی، عوارض اسناد رسمی، عوارض بر پروانه‌های ساختمانی، عوارض بر زمین‌های بایر، عوارض فروش کارخانه‌ها و غیره، درآمدهای غیرمستمر یا ناپایدار هستند (همان به نقل از مهندسان مشاور هامونپاد، ۱۳۸۱).

۵. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های خارجی: هارولدسن^۴ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان "وقتی درآمدها درآمد نیستند: تأثیر مدیریت شهری بر شناسایی درآمد در مدیریت پسماند شهری سوئد" به بررسی موضوع پرداخته است. با تجزیه و تحلیل داده‌ها، نتایج حاصله نشان می‌دهد که انطباق حسابداری مالی تحت تأثیر شکل و ساختارهای مدیریت شهری است. همچنین ایشان در مطالعه خود بر برجسته نمودن روش‌های حسابداری مالی از طریق مدیریت داخلی سازمانی نیز تأکید دارد. اشکال و ساختار مدیریت شهری از عوامل اصلی برای بررسی حسابداری به صورت ناهمگون است؛ که نشان از تأثیر دست اندرکاران و مسئولین، سیاسی و اقتصادی خارج از مجموعه شهرداری بر انتخاب و انطباق حسابداری است.

یان و همکاران^۵ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان "توسعه پایدار شهری و عوامل مؤثر بر آن" به مطالعه تأثیر درآمدهای پایدار بر روی توسعه شهری پرداختند. یافته‌ها حاکی از آن است که در کشورهای در حال توسعه موانع زیادی برای تحقق درآمدها به صورت پایدار وجود دارد؛ و عدم تأمین درآمدها به صورت پایدار بر توسعه اثرگذار است. الکس و همکاران^۶ (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان "نحوه تأمین منابع درآمدی و اقتصادی به منظور توسعه پایدار در کشورهای در حال توسعه" انجام داده‌اند یافته‌های آن‌ها حاکی از آن است، قسمت زیاد درآمدهای شهرداری‌های کشورهای در حال توسعه در قالب درآمد پایدار محقق نمی‌گردد.

پژوهش‌های داخلی: در طول مطالعات کتابخانه‌ای مرتبط با این پژوهش، موارد متعددی در این زمینه رصد گردید که در نهایت به جهت تخلص موضوع و اهمیت موارد، آندسته که بیشتر با هدف این تحقیق مشابهت داشت ذکر می‌گردد. در تحقیقی که توسط کریمی ابویی و همکارانش در سال (۱۳۹۲) با عنوان "ارزیابی پایداری منابع مالی و درآمدی شهرداری تهران" بعمل آمده است؛ با روش مطالعات تطبیقی و میدانی و توزیع پرسشنامه، استخراج داده‌ها به روش آزمون‌های t فرضیات مورد پژوهش قرار گرفت و نهایتاً نتایج نشان داد پایدارترین درآمد قابل استفاده در تهران، مالیات انتقالی از دولت به شهرداری، چه در قالب مالیات بر ارزش افزوده و چه به صورت انتقال درصدی از مالیات ملی می‌باشد. دریافت بهای خدمات و انواع عوارض محلی نیز سایر منابع درآمدی پایدار قابل استفاده می‌باشند. دانش جعفری و همکاران (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای با عنوان "ارزیابی پایداری منابع مالی و درآمدی شهرداری تهران"، به بررسی روش‌های کسب درآمد به صورت پایدار در شهرداری تهران پرداخته‌اند، آن‌ها پس از بررسی و مطالعه روش‌های مختلف در سایر شهرداری‌های خارج از ایران، نتایج خود را بدین مضمون بیان کرده‌اند، بجز انواع عوارض و بهای خدمات در شهر تهران، مالیات انتقالی از دولت به شهرداری از عمده‌ترین عوامل برای تحقق درآمدها به صورت پایدار است.

انتظاری (۱۳۹۵) نیز در مطالعه‌ای با عنوان "راهبرد تأمین منابع مالی و درآمدی پایدار و نوین کلان‌شهرهای کشور (با تکیه بر نمونه پژوهی کارکرد شهرداری مشهد در دوره سوم شورای اسلامی شهر)"؛ چنین استنباط کرده است که برای تحقق درآمدهای پایدار می‌بایست بر روش تدوین و اخذ مالیات به صورت محلی تمرکز گردد.

4 Haraldsson

5 Yan et al

6. Alex et al

مسگری و همکاران (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای با عنوان بررسی عوامل موثر بر درآمد شهرداری‌ها و ارائه راهبردهای مناسب به منظور ایجاد درآمد پایدار به بحث و بررسی موضوع پرداخته‌اند. آن‌ها در پژوهش ابتدا از مسئله منابع درآمد و مخارج شهرداری‌ها تصویری جامع ارائه نموده‌اند. سپس با نظر به اهمیت موردی و توجه به ویژگی‌های خاص شهر کرج، چهارچوبی مناسب از نظام درآمدی پایدار در شهرداری کرج پیشنهاد کرده‌اند که با اهداف توسعه پایدار نیز همخوانی لازم را دارد، در آن پژوهش داده‌های مورد نظر از پرسشنامه و جامعه آماری شهر کرج استخراج شده است و با تفکیک درآمدها به دو بخش پایدار و ناپایدار بعضاً با ذکر کد و مشخصه عوارض و بهای خدمات مشخص و شناسایی شده است.

در تحقیقی دیگر که توسط سعادت آگاه و همکاران وی در سال (۱۳۹۸) با عنوان "بررسی رابطه بین منابع درآمدی و وظایف شهرداری (مطالعه موردی: شهرداری تهران)" انجام داده‌اند. با توجه به این موضوع که درآمدهای پایدار سهم ناچیزی از درآمدهای شهرداری را شامل می‌گردد و به همین جهت می‌بایست درآمدها به سمت پایدار بودن سوق داده شود؛ آن‌ها جامعه مورد مطالعه را از بین کارشناسان و مدیران اجرایی حوزه مدیریت شهری شهرداری تهران انتخاب نموده و با استفاده از نرم افزار SPSS نتایج و داده‌ها را آنالیز نموده‌اند و نتایج نشان داد عوارض عمومی، عوارض اختصاصی، بهای خدمات و درآمد حاصل از موسسات، درآمد حاصل از وجوه و اموالی که به موجب قانون به شهرداری تعلق دارد، اعانات و کمک‌های اعطائی و سایر منابع بر وظایف شهرداری رابطه وجود دارد.

همچنین قلی‌پور و همکاران سال (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای به "بررسی عوامل و روش‌هایی که از موانع دستیابی به درآمد پایدار شهری در شهرداری ارومیه است"، پرداخته‌اند. در نتایج حاصل از مطالعه مشاهده می‌گردد، عواملی مانند انجام طرح برونسپاری امور اجرایی، مدیریت مناسب امور مالی، شناسایی فرصت‌های سرمایه گذاری، ارزیابی‌های سازمانی، توجه به پژوهش و دانش، فناوری اطلاعات، کاهش تصدی‌گری‌ها، ارزیابی نیروی انسانی، افزایش رابطه مالی شهرداری با دولت، از عمده روش‌های تحقق منابع مالی به صورت پایدار می‌باشند. در این راستا توجه ویژه به پیکره و ساختار مدیریت بهینه هزینه و استفاده حداکثری از منابع موجود، عوارض و بهای خدمات، املاک، انتشار اوراق مشارکت، انتشار صکوک، استفاده مناسب از فضاهایی شهری برای انجام تبلیغات، از مهمترین دلایل دستیابی به درآمدهای پایدار شهری است. در مقابل عدم پرداخت سهم شهرداری‌ها، ضعف عملکرد، فساد، عدم شفافیت مالی، نبود نیروهای متخصص، عدم حمایت‌های قانونی برای تحقق و وصول منابع، عدم تمایل شهروندان برای پرداخت عوارض و بهای خدمات از دلایل اصلی عدم تحقق و دستیابی به درآمد پایدار شهری است.

در سال (۱۳۹۹) راحله مباهی نیز در تحقیقی دیگر با عنوان "روش‌های افزایش درآمدهای پایدار و ناپایدار در شهرداری"، با انتخاب شهرداری ساوه به عنوان نمونه آماری و از روش دلفی با شناسایی ۸ شاخص بر سرمایه گذاری در ایجاد تاسیسات تفریحی و توسعه صنعت و توریسم و وضع عوارض محلی تمرکز نموده و موارد ذکر شده را موثر بر در تحقق درآمدها دانستند.

کاظمی لاکسار و همکارانش در سال (۱۴۰۰) نیز با دیدگاه نقد و بررسی در تحقیقی با "عنوان بررسی میزان پایداری منابع مالی در شهرداری‌ها" به بررسی موضوع پرداخته و بر این اساس که شهرداری را می‌توان کامل‌ترین سازمان محلی دانست که در صورت تامین منابع مالی بتواند به طور نسبی نیازمندی‌های شهری را برآورده نماید. آن‌ها دریافته‌اند که یکی از مهمترین موضوعات مورد بحث در شهرداری‌ها، ناکارآمدی در برنامه‌ریزی هزینه و منابع مالی پایدار می‌باشد

که در نهایت به عدم موفقیت برنامه‌های پیش بینی شده و اجرای تمامی طرح‌ها می‌انجامد که موجب نارضایتی شهروندان می‌گردد به این ترتیب ضرورت مطالعات بیشتر در این زمینه از اهمیت بالایی در جهت پایداری درآمد و ایجاد کیفیت مناسب زندگی برای شهروندان برخوردار است.

نجفی و همکاران در سال (۱۴۰۱) طی مطالعاتی با عنوان "تأثیر توسعه استراتژی‌های کارآفرینی بر درآمد پایدار شهرداری (مورد مطالعه: شهرداری تهران)"؛ به صورت پژوهش کاربردی بر وصول درآمدهای پایدار با تکیه بر استراتژی کارآفرینی در شهرداری تهران تمرکز داشته و در نهایت یافته‌ها حاکی از آن است که رابطه معنی‌دار بین توسعه استراتژی‌های کارآفرینی و ابعاد آن با درآمد پایدار شهرداری وجود دارد.

۶. مبانی نظری

با تصویب قانون شهرداری‌ها در سال (۱۳۰۹) و واگذاری شهرداری‌ها به وزارت کشور، عملاً بودجه و منابع مالی شهرداری‌ها به دولت و بودجه ملی گره خورد. این وابستگی مالی تا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تا دهه ۶۹ ادامه داشت. در دهه ۶۰ که با تصمیم دولت کلیه شهرداری‌ها به سمت خودکفایی سوق داده شدند، متأسفانه این تصمیم باعث ایجاد مشکلات عدیده‌ای برای مدیران شهری شد. قطع کمک‌های مالی بدون تعریف منابع جدید مالی، شهرداران را به یافتن راه‌های جدید درآمدی رهنمون کرد (طلایی، ۱۳۹۹: ۲۶۵). با توجه به اینکه یکی از مهمترین مسائل اداره شهرها، تأمین منابع درآمدی مکفی برای اداره شهرها و اعمال مدیریت شهری کارا و مستمر می‌باشد؛ در این خصوص، شهرداری‌ها بر اثر شناخت خود یا شرایط محلی و امکانات موجود و به منظور اداره شهر به هر طریقی سعی در کسب درآمدهای مختلفی داشتند (یگانگی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۱ به نقل از برسم و همکاران، ۱۳۹۸). لذا با توجه به اقتصاد شهری عواملی مانند گستره دامنه فعالیت‌های شهرداری‌ها، بالا بردن سطح انتظارات شهروندان از شهرداری‌ها و افزایش جمعیت شهری، شهرداری‌ها را نیازمند افزایش منابع مالی می‌نماید؛ از این رو در بین مدیریت شهری جستجو برای تأمین منابع مالی ضرورت می‌یابد، زیرا از یک سو افزایش سطح درآمد باعث ارائه خدمات بیشتر و بهتر می‌گردد و دیگر سو نبود (کاهش) درآمد هم باعث کاهش سطح خدمات رسانی‌های ضروری در سطح شهر می‌گردد (مباهی، ۱۳۹۹: ۱۱۳). به همین دلیل شهرداری‌ها به فکر چاره‌اندیشی و جبران کمبود منابع می‌باشند؛ یکی از راهکارهای که مورد استفاده غالب شهرداری‌ها بود فروش تراکم بود. اکثر شهرداری‌ها و به خصوص شهرداری سنندج تصمیم به فروش تراکم برای تأمین منابع مالی و اداره شهر گرفتند. سیاستی که متأسفانه در کوتاه مدت تأمین کننده منابع مالی شهرداری‌ها است و باعث می‌شود شهرداری‌ها تا حدودی به رفع مشکلات مالی بپردازند. این سیاست در شهرداری سنندج در سنوات اخیر نیز به عنوان یک راه حل مستمراً در حال استفاده است؛ اما مدیران از یک نکته غافل بودند "درآمد حاصل از عوارض ساخت و ساز و عوارض مزاد تراکم (فروش شهر) در واقع درآمدهای ناپایدار هستند." به عبارتی این درآمدها کوتاه مدت بوده، به شدت تحت تأثیر وضعیت اقتصادی کشور منجمله شرایط رکود، تورم، همه‌گیری کرونا قرار داشته و در یک کلام حقوق نسل‌های آینده را تضییع می‌کند؛ بنابراین، این نوع از درآمدهای وصولی از پایداری لازم برخوردار نیستند. با توجه به اینکه سیاست کلان کشور و به تبع آن شهرداری‌ها به سمت توسعه پایدار می‌باشد، لذا این روش کسب

درآمد مشکلات جدی در اداره شهر و رسیدن به توسعه پایدار شهری ایجاد می‌کند. هرچند در ایران، درآمدهای ساختمانی بیش از 70 درصد از کل درآمدهای شهرداری کلان شهرها را شامل می‌شوند و هرگونه نوسان در این درآمدها می‌تواند کل درآمد شهرداری‌های کلان شهرها را با مشکل ناپایداری مواجه کند در واقع، مشکل اصلی از آنجا سرچشمه می‌گیرد که سرمایه گذاری در مسکن دارای نوسانات دوره‌ای و چرخه‌های تجاری ذاتی است. (یار محمدیان و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۰۴)؛ و شهر سنندج نیز به عنوان مرکز استان از این قاعده مستثنی نیست. مسأله ناپایداری درآمدی به دلیل مخارج بالای شهرداری‌ها در ارائه خدمات عمومی، نه تنها در ایران بلکه در تمام شهرهای دنیا مسأله‌ای است که دولت‌های مرکزی از شیوه‌های تأمین مالی و قانونی برای تخفیف این مشکل اقدام کرده‌اند. دولت‌ها از دو شیوه می‌توانند شهرداری‌ها را در مقابله با ناپایداری حمایت کنند: یکی از این شیوه‌ها، استفاده از کمک‌های نقدی به شهرداری‌ها و دیگری، دادن مجوزها و تکالیف قانونی برای آن‌ها می‌باشد (همان به نقل از Shah, 2004).

با توجه به اینکه شهر سنندج، از شهرهای در حال توسعه و با جمعیت بالای پانصد هزار نفر به عنوان مرکز استان کردستان دارای اهمیت زیادی است؛ در سال‌های اخیر متناسب با توسعه شهری، هزینه‌های توسعه، نگهداشت و ارائه خدمات نیز روز بروز در حال افزایش است و معضل کمبود منابع هر روز تشدید می‌گردد، در این مطالعه برآنیم تا با بررسی میدانی ضمن شناسایی منابع درآمدی کلان و مستمر در شهرداری سنندج، عواملی پایدار کننده و یا منابع درآمدی پایدار برای شهرداری سنندج را شناسایی نماییم تا در مدیریت حال و آتی شهرداری از یافته‌های حاصل به نفع منابع شهرداری سنندج از آن استفاده گردد.

روش شناسی پژوهش

روش تحقیق در این مطالعه، توصیفی - پیمایشی، مقطعی و کاربردی است؛ و هدف اصلی آن، اتخاذ سیاست‌های مالی برای تحقق درآمدها به صورت پایدار در شهرداری سنندج است. بخش اعظم پژوهش براساس مطالعات میدانی و تطبیقی است. برای سنجش درآمدزایی پایدار از ابزار پرسشنامه استفاده شد. برای صحت و دقت در موضوع، پرسشنامه که شامل ۹ سوال با طرح متغیرهای مستقل به انضمام ۹ سوال با درج متغیر وابسته بود، طراحی شد. در این راستا، برای سنجش امتیاز هر گویه از نمره گذاری با طیف لیکرت پنج درجه استفاده گردید. امتیاز هر سازه نیز با استفاده از میانگین امتیازات گویه‌های مربوط به آن سازه محاسبه شد. از آنجا که امتیاز نهایی هر سازه بر اساس میانگین نمرات گویه‌های تشکیل دهنده آن قابل محاسبه است بنابراین نمره نهایی هر سازه بین ۱ تا ۵ (خیلی کم - کم - متوسط - زیاد - خیلی زیاد) در نظر گرفته شد.

با مشاوره خبرگان و بررسی قالب پرسشنامه‌های قبلی منجمله، پرسشنامه بکار گرفته شده در مطالعه‌ای با عنوان "تأثیر توسعه استراتژی‌های کارآفرینی بر درآمد پایدار شهرداری" (نجفی و همکاران، ۱۴۰۱: ۴۱) روایی پرسشنامه‌ها بررسی گردید و با تایید جمعی خبرگان شهرداری و اساتید دانشگاهی روایی پرسشنامه‌های مورد نظر مناسب و دارای شاخصه مناسب برای ابزار سنجش تشخیص بود؛ لذا روایی پرسشنامه‌ها تایید گردید. برای سنجش پایایی پرسشنامه از شاخص

آلفای کرونباخ استفاده شد. آلفای کرونباخ حاصل ۰/۹۶۹، است که با توجه به اینکه بالاتر از ۰/۹، است از پایایی عالی بالایی برخوردار است؛ بنابراین پرسشنامه از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است. در نهایت، برای تجزیه و تحلیل، از نرم افزار SPSS نسخه ۲۷ در دو قالب توصیفی و آمار استنباطی به روش آزمون همبستگی اسپیرمن^۷ استفاده شده است.

جدول شماره ۱. ضریب الفای کرونباخ متغیرهای مستقل و وابسته

متغیرها	ابعاد	سوالات	الفای کرونباخ
مستقل (۷)	ya	قوانین شهرداری متناسب با شرایط موجود بازنگری شده است.	۰/۹۶۶
	ya	در تدوین قوانین جدید شهری تفویض اختیارات کافی به شهرداری انجام شده است.	۰/۹۶۶
	y b	حرکت در جهت ایجاد درآمد پایدار با استفاده از اعتبارات عمرانی و پروژه‌های درآمدزا انجام شده است.	۰/۹۶۷
	yb	برای جذب کمک‌های دولت، در تعریف پروژه‌های توسعه‌ای و درآمدزا استفاده می‌شود.	۰/۹۶۹
	ya	ساختار درآمدی در شهرداری اصلاح شده است.	۰/۹۶۶
	cy	آموزش‌های درون‌سازمانی در زمینه توانمندسازی پرسنل شهرداری‌ها توسعه پیدا کرده است.	۰/۹۶۸
	ey	از اتخاذ سیاست‌های مالی منسجم در شهرداری برای بهبود درآمدهای وصولی استفاده می‌شود.	۰/۹۶۸
	dy	از اراضی و فضاهای شهری در اختیار شهرداری‌ها به منظور جذب درآمد استفاده بهینه می‌شود.	۰/۹۶۷
	cy	نظارت بر تمامی فعالیت‌های موجود بوسیله سیستم مدیریت کیفیت شهرداری توسعه پیدا کرده است.	۰/۹۶۹
	وابسته (۸)	x	عوارض‌های عمومی در حوزه درآمدهای پایدار نقش دارد.
x		عوارض اختصاصی در حوزه درآمدهای پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۷
x		بهای خدمات و درآمدهای موسسات انتفاعی شهرداری در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۷
x		درآمدهای حاصله از وجوه و اموال شهرداری در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۷
x		کمک‌های اعطایی دولت و سازمان‌های دولتی در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۸
x		اعانات، هدایا و دارایی‌ها در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۷
x		عوارض و درآمدهای وصولی در حریم استحقاقی شهرها در درآمد پایدار نقش دارد.	۰/۹۶۷

7. spearman correlation

متغیرها	ابعاد	سوالات	الفای کرومباخ
		دارد.	
	X	وام‌های دریافتی شهرداری در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	.۹۶۷
	X	اجرای پروژه‌های مختلف با سرمایه گذاری بخش خصوص در حوزه درآمد پایدار نقش دارد.	.۹۶۸

۷. جامعه آماری پژوهش

جامعه مورد مطالعه 25 نفر از مدیران و کارشناسان درآمد مرکز و مناطق و صاحب نظران مالی شهرداری سنندج بود. هر چند جامعه محدود و تعداد پرسشنامه‌های توزیعی محدود بود؛ اما تیم مطالعاتی با لحاظ اینکه کلیه شاغلین جامعه آماری شهرداری سنندج ۱۸۵۰ نفر است که شاغلین حوزه مالی و درآمدی آن ۷۷ نفر بودند و این موضوع نیاز به تخصص و نگرش هدفمند به تامین مالی داشت نمونه ۲۵ نفری هدفمند را انتخاب و پرسشنامه‌ها را توزیع نموده است، به همین دلیل حتی المقدور ضمن بیان و توضیح شفاهی در زمان ارائه پرسشنامه به نمونه‌های انتخابی، مبنی بر اینکه، کلیه پاسخ‌ها محرمانه و فارغ از وابستگی، تعارضات و یا هرگونه مداخله سازمانی جمع‌آوری می‌گردد؛ رازداری و امانت داری تعهد محققین بود و از کلیه دهندگان درخواست شد به دلیل محدودیت نمونه‌ها و تخصص و سابقه آن‌ها در این موضوع دقت و صحت در ارائه پاسخ را در حد بسیار بالا در نظر بگیرند.

۸. فرضیه‌های پژوهش

- سیاست مالی برای ایجاد درآمدهای پایدار بر مبنای ۵ فرضیه مطرح گردید.
۱. بروزرسانی قوانین با جذب درآمدهای پایدار رابطه دارد.
 ۲. کمک‌های مستمر از طریق منابع دولتی با ایجاد درآمد پایدار رابطه دارد.
 ۳. توانمند سازی پرسنل بر جذب درآمدهای پایدار تاثیر دارد.
 ۴. سرمایه گذاری بخش خصوصی برای ساماندهی املاک و مستغلات شهرداری، در ایجاد درآمدهای پایدار تاثیر دارد.
 ۵. سیاست‌های مالی شهرداری در کسب درآمد پایدار تاثیر دارد.

۱۰. یافته‌ها

بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و مطالعات میدانی برابر با جدول شماره (۲)، پاسخ دهندگان به تفکیک نوع اشتغال مشخص شده است همچنین جنسیت پاسخ دهندگان و سطح تحصیلات در جداول (۳) و (۴) مشخص شده است.

جدول ۲. تفکیک پاسخ دهندگان بر مبنای اشتغال

پاسخ دهندگان	فراوانی	درصد
اساتید	2	8
نخبگان شهرداری	3	12
صاحب نظران درآمد در شهرداری	3	12
مدیران مالی	4	16
مدیران درآمد مناطق	5	20
مدیران درآمد سازمانها	3	12
کارشناسان مالی - درآمد	5	20
جمع	25	100

جدول ۳. تفکیک پاسخ دهندگان بر مبنای جنسیت

پاسخ دهندگان	فراوانی	درصد
زن	7	28
مرد	18	72
جمع	25	100

جدول ۴. تفکیک پاسخ دهندگان بر مبنای تحصیلات

پاسخ دهندگان	فراوانی	درصد
کاردانی	3	12
کارشناسی	10	40
کارشناسی ارشد	8	32
دکتری	4	16
جمع	25	100

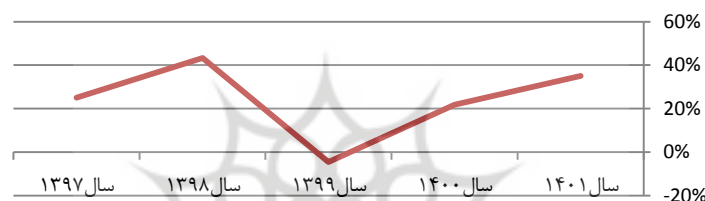
با بررسی میدای از جامعه آماری بیشتر پاسخ دهندگان از میان آقایان و سطح تحصیلات کارشناسی بود که غالباً به صورت هدفمند انتخاب شده بودند. همگی دارای سابقه خدمت بیش از ۱۰ سال با میانگین سابقه خدمتی ۱۷ سال بودند. برای اینکه آمار واقعی و عملکرد شهرداری بر مبنای سیاست‌های مالی اتخاذ شده به صورت میدانی بررسی گردد با مراجعه به حوزه مدیریت درآمد شهرداری سندج بر مبنای درآمدهای وصولی به تفکیک هر کد از سال ۱۳۹۷ بررسی لازم بعمل آمد. با اتکاء به اعداد ریالی مازوده از حوزه مورد نظر مشاهده شد در کدهای مشابه و بدون تغییر در بازه زمانی پنج ساله (۱۳۹۷-۱۴۰۱)، هر سال افزایش میزان درآمدهای وصولی بر مبنای جدول (۵) به صورت میانگین به مقدار ۲۴٪ مشاهده می‌گردد.

جدول ۵. مبالغ ریالی و درصد افزایش درآمدهای وصولی

سال	مبلغ وصولی (میلیون ریال)	درصد رشد نسبت به سال قبل
۱۴۰۱	۶,۶۲۲,۰۰۰	۳۵%
۱۴۰۰	۴,۳۰۰,۰۰۰	۲۲%
۱۳۹۹	۳,۳۶۴,۰۰۰	-۵%
۱۳۹۸	۳,۵۱۹,۰۰۰	۴۳%
۱۳۹۷	۱,۹۹۷,۰۰۰	۲۵%
میانگین		۲۴%

هر چند در بررسی نمودار رشد (۱)، نوسانات زیادی مشاهده می‌گردد؛ که بنا بر وضعیت اجتماعی و سیاسی حاکم و عدم اتخاذ سیاست‌های مالی منسجم در شهرداری شکست در رشد درآمدی مشاهده می‌شود.

نمودار (۱). درصد رشد سنواتی درآمدهای وصولی

در بررسی و مطالعات میدانی، بسیاری از پاسخ دهندگان، عامل شکست در نمودار را رکود ناشی از همه‌گیری کرونا^۸ بیان داشتند به گونه‌ای که با توجه به جدول شماره (۶) رتبه اول درآمد وصولی سال (۱۴۰۱) و بنا به اذعان دست‌انکاران حوزه شهرداری در سایر سنوات قبل هم مختص به درآمدهای ناشی از اخذ عوارض بر پروانه ساختمانی است که به دلیل همه‌گیری کرونا حد فاصل سنوات (۱۳۹۹) لغایت (۱۴۰۰) تحت شعاع بوده و در این بازه در بخش صنعت ساختمان کاهش تقاضا روی داده است و به تبع درآمد شهرداری نیز با کاهش شدید روبرو شده است. همچنین در سال (۱۴۰۱) درصد میزان کدهای وصولی درآمدی به ترتیب در جدول شماره (۶) آمده است. همچنین در یافته‌های حاصل از مطالعات کتابخانه‌ای و تطبیقی منابع درآمدی شهرداری‌های مختلف در ایران و جهان، مبانی نظری و تجارب جهانی نظام درآمدی پایدار شهرداری‌ها، چهار شیوه در اقتصاد شهری برای تأمین مالی خدمات عمومی، شناخته شده است:

۱. فروش مستقیم خدمات (اخذ بهای خدمات شهری)

۲. اخذ مالیات و عوارض محلی

۳. استفاده از کمک‌های دولتی (انتقال‌های دولتی)

۴. استقراض و انتشار اوراق قرضه شهری (استفاده از بازارهای مالی به عنوان مکمل نظام درآمدی). (طلایی، ۱۳۹۹:

۲۶۷).

در این میان می‌توان مشاهده کرد که عوارض بر پروانه ساختمانی در حد تراکم مسکونی با ۲۰/۸۷٪ از کل درآمد، بیشترین میزان وصولی را به خود اختصاص داده است. فارغ از اینکه در صورت رونق صنعت ساخت و ساز در حوزه ساختمان‌های مسکونی، اداری، خدماتی و مشارکت بخش خصوصی در این حوزه، شهرداری سندج بدون توجه به پیامدهای سوء مالی و فنی برای شهرداری و مدیریت شهری و تمرکز بر سیاست مالی اعمال جرائم برای بازدارندگی از ایجاد تخلف، بر اخذ جرائم کمیسیون ماده ۱۰۰ به صورت ویژه نظر داشته و با بیش از ۱۷٪ درصد وصولی در این کد به عنوان دومین کد درآمدی بخش زیادی از منابع مالی خود را تامین نموده است. لذا برابر با نتایج تحقیق، در شهرداری سندج با تمرکز بر فروش مستقیم خدمات، اخذ عوارض، اتکاء به کمک‌های مالی دولت و سهم ارزش افزوده استانی؛ عمده‌ترین منابع درآمدهای شهرداری هستند. در ده سال اخیر این میزان در همین حدود در حال وصول بوده و نوسانات آن قابل اغماض است.

جدول ۶. کدهای درآمدی به ترتیب بیشترین میزان وصولی

رتبه	کد درآمدی	درصد وصولی	رتبه	کد درآمد	درصد وصولی
۱	عوارض بر پروانه های ساختمانی درحد تراکم (مسکونی)	۲۰.۸۷	۲۴	مال الاجاره ساختمانها و تاسیسات شهرداری	۰.۰۴
۲	جرائم کمیسیون ماده ۱۰۰	۱۷.۱۸	۲۵	درآمد حاصل از وجوه سپرده های شهرداری	۰.۰۲
۳	عوارض بر پروانه های ساختمانی درحد تراکم (غیرمسکونی)	۱۲.۰۱	۲۶	درآمد حاصل از پارکینگهای عمومی	۰.۰۲
۴	عوارض بر مازاد تراکم(مسکونی)	۱۰.۲۲	۲۷	خسارت وارده به اموال اختصاصی شهرداری	۰.۰۰
۵	عوارض کالا و خدمات (ارزش افزوده)	۹.۹۰	۲۸	عوارض قطع اشجار	۰.۰۰
۶	عوارض متمرکز دوازده در هزار گمرکی	۹.۷۸	۲۹	بهای خدمات صدورمجوزتعمیرات اساسی ساختمان	۰.۰۰
۷	عوارض بر مازاد تراکم (غیرمسکونی)	۸.۶۰	۳۰	سایر	۰.۰۰
۸	ه ناشی از اجرای طرحهای عمرانوتوسعه شهری (ارزش افزوده ناشی	۴.۱۳	۳۱	عوارض صدور، تمدید و تعویض گواهی نامه	۰.۰۰
۹	بهای خدمات آسفالت ولکه گیری وترمیم حفاری	۱.۹۴	۳۲	عوارض آلایندهی	۰.۰۰
۱۰	عوارض نوسازی	۰.۹۹	۳۳	عوارض صدور، تمدید وتعویض گذرنامه	۰.۰۰
۱۱	فروش اموال منقول و اسقاط	۰.۸۴	۳۴	ض صدور مجوز حصارکشی ودیوارکشی برای املاک فاقد مستعد	۰.۰۰
۱۲	حاصل از سودسهام سازمان ها وشرکت هلاسازمان همیاری وفروشگا	۰.۶۹	۳۵	سایر (تغییر کاربری ها)	۰.۰۰
۱۳	فروش اموال غیرمنقول	۰.۶۱	۳۶	عوارض سالیانه بانک ها وموسسات اعتباری	۰.۰۰
۱۴	درآمد ناشی از عدم امکان تامین پارکینگ	۰.۵۰	۳۷	بها خدمات جمع آوری نخاله های ساختمانی	۰.۰۰
۱۵	بهای خدمات کارشناسی نقشه ها	۰.۴۲	۳۸	درآمد حاصل از سرمایه گذاری	۰.۰۰
۱۶	عوارض بر بالکن و پیش آمدگی	۰.۳۲	۳۹	کمک بلاعوض دولت یا سایر سازمان ها وموسسات	۰.۰۰
۱۷	مدهای نقدی ناشی از اجرای تبصره ۳و ماده ۱۰۱ قانون شهردار	۰.۲۵	۴۰	ضبط سپردهای معاملات شهرداری	۰.۰۰
۱۸	عوارض بر مشاغل وپروانه های کسب ،فروش وخدماتی	۰.۱۸	۴۱	درآمد ناشی از فروش اسناد مناقصه	۰.۰۰
۱۹	فروش سرقتی	۰.۱۶	۴۲	جریمه حذف پارکینگ	۰.۰۰
۲۰	عوارض بر تمدید پروانه ساختمانی	۰.۱۱	۴۳	فروش حقوق انتفاعی	۰.۰۰
۲۱	عوارض متمرکز دوازده در هزار گمرکی	۰.۱۱	۴۴	وام دریافتی از وزارت کشور	۰.۰۰
۲۲	سایر	۰.۰۶	۴۵	تسهیلات دریافتی از بانکها وموسسات مالی واعتباری	۰.۰۰
۲۳	عوارض اسناد رسمی (حق الثبت)	۰.۰۴	۴۶	اوراق مشارکت	۰

(منبع: یافته‌های محققین از داده‌های آماری مدیریت درآمد شهرداری سندج).

پژوهشگران در این تحقیق با توجه به ثبات روند درآمدها در ۴ سال منتهی به سال (۱۴۰۱)، دریافتند با وجود تاکید نتایج مطالعات قبلی مبنی بر اینکه "عوارض نوسازی" جزء درآمدهای پایدار محسوب می‌گردد، در شهرداری سنندج به دلیل ضعف در فرایند اجرایی، عدم پشتوانه و الزام قانونی برای وصول این کد به صورت مستمر، عدم مشارکت شهروندان، عدم تلاش و تعهد کارکنان مرتبط برای جذب و وصول این کد درآمدی؛ عوارض نوسازی با میزان کمتر از یک درصد در رتبه دهم منابع درآمدی است و به دلیل نوسانات زیاد سنواتی در جهت میزان وصولی، جزء کدهای کم درآمد محسوب می‌گردد. از یک سو اتکا مدیریت درآمد شهرداری سنندج به کدهای درآمدی عوارض صدور پروانه ساختمانی، تراکم و مازاد بر تراکم به عنوان درآمدهای ناپایدار با بیش از ۵۰٪ درصد هویدا است و به نوعی زنگ خطری برای مدیریت شهری و اتخاذ سیاست و رویکرد ناپایداری در جذب درآمد است. از دیگر سو وابستگی شهرداری سنندج به درآمدهای ناشی از کمک‌های دولت همچون سهم عوارض ارزش افزوده و یا عوارض متمرکز به عنوان درآمدهای پایدار با بیش از ۱۹/۶۸٪ از کل درآمدهای سالیانه را نباید نادیده گرفت. همچنین در انتهای جدول، عوارضی همانند آلایندگی، اوراق مشارکت، صدور و تمدید گذرنامه، درآمدهای حاصل از سرمایه گذاری؛ در حد صفر بوده و به نوعی یا با سوء تدبیر و یا با بی‌توجهی مجموعه روبرو بوده و عملاً ساختار پایدار بودن را از دست داده و در گام اول اصلاً فارغ از عدم وصولی برای شهرداری سنندج به دلیل قرار گرفتن در قعر جدول اصلاً در زمره درآمدهای پایدار نیستند.

H₀: متغیرهای تحقیق از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

H₁: متغیرهای تحقیق از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

فرضیه شماره ۱:

جدول ۷. نتایج همبستگی اسپیرمن در فرضیه شماره ۱

عامل	شاخص‌ها	درآمد پایدار
بروز رسانی	مقدار همبستگی (r)	۰/۹۵۱**
قوانین	سطح معنی داری	۰/۰۰۰۱
	تعداد نمونه (n)	25

** در سطح ۹۹٪ معنی دار شد.

با بررسی نتایج حاصل از جدول شماره (۷) مشاهده می‌گردد که بین قوانین جاری و بروز رسانی آن‌ها با ایجاد درآمدها به صورت پایدار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد؛ زیرا $\text{sig} = ۰/۰۰۰۱$ می‌باشد و مقدار همبستگی ۰/۹۵۱ است. لذا با احتساب اصول آماری با ۹۹٪ اطمینان چنین استنباط می‌گردد فرض H₀ رد و فرض H₁ به صورت جایگزین تایید می‌گردد.

فرضیه شماره ۲:

جدول ۸. نتایج همبستگی اسپیرمن در فرضیه شماره ۲

عامل	شاخص‌ها	درآمد پایدار
اعطای	مقدار همبستگی (r)	**.747/
کمک‌های	سطح معنی داری	.0001/
دولتی	تعداد نمونه (n)	25

** در سطح ۹۹٪ معنی دار شد.

نتایج حاصل از بررسی جدول شماره (۸) نشان می‌دهد که بین اعطای کمک‌های دولتی با ایجاد درآمدها به صورت پایدار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد؛ زیرا $\text{sig} = .0001$ می‌باشد و مقدار همبستگی $.747$ است. لذا با احتساب اصول آماری با ۹۹٪ اطمینان چنین استنباط می‌گردد فرض H_0 رد و فرض H_1 به صورت جایگزین تایید می‌گردد.

فرضیه شماره ۳:

جدول ۹. نتایج همبستگی اسپیرمن در فرضیه شماره ۳

عامل	شاخص‌ها	درآمد پایدار
توانمندسازی	مقدار همبستگی (r)	**.871/
نیروها	سطح معنی داری	.0001/
	تعداد نمونه (n)	25

** در سطح ۹۹٪ معنی دار شد.

نتایج حاصل از بررسی جدول شماره (۹) نشان می‌دهد که بین توانمندسازی نیروهای شاغل در حوزه درآمد با ایجاد درآمدها به صورت پایدار رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد؛ زیرا $\text{sig} = .0001$ می‌باشد و مقدار همبستگی $.871$ است. لذا با احتساب اصول آماری با ۹۹٪ اطمینان چنین استنباط می‌گردد فرض H_0 رد و فرض H_1 به صورت جایگزین تایید می‌گردد.

فرضیه شماره ۴:

جدول ۱۰. نتایج همبستگی اسپیرمن در فرضیه شماره ۴

عامل	شاخص‌ها	درآمد پایدار
جذب	مقدار همبستگی (r)	**.872/
سرمایه‌گذار	سطح معنی داری	.0001/
	تعداد نمونه (n)	25

** در سطح ۹۹٪ معنی دار شد.

نتایج حاصل از بررسی جدول شماره (۱۰) نشان می‌دهد که بین اعطای جذب سرمایه‌گذار و مشارکت بخش خصوصی با ایجاد درآمدها به صورت پایدار رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد؛ زیرا $\text{sig} = .0001$ می‌باشد و مقدار همبستگی $.8۷۲$ است. لذا با احتساب اصول آماری با ۹۹% اطمینان چنین استنباط می‌گردد فرض H_0 رد و فرض H_1 به صورت جایگزین تایید می‌گردد.

فرضیه شماره ۵:

جدول ۱۱. نتایج همبستگی اسپیرمن در فرضیه شماره ۵

عامل	شاخص‌ها	درآمد پایدار
اتخاذ سیاست	مقدار همبستگی (r)	$.645^{**}$
مالی منسجم	سطح معنی‌داری	$.0001$
	تعداد نمونه (n)	25

** در سطح ۹۹% معنی‌دار شد.

نتایج حاصل از بررسی جدول شماره (۱۱) نشان می‌دهد که بین اتخاذ سیاست مالی منسجم با ایجاد درآمدها به صورت پایدار رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد؛ زیرا $\text{sig} = .0001$ می‌باشد و مقدار همبستگی $.۶۴۵$ است. لذا با احتساب اصول آماری با ۹۹% اطمینان چنین استنباط می‌گردد فرض H_0 رد و فرض H_1 به صورت جایگزین تایید می‌گردد.

جدول ۱۲. خلاصه نتایج حاصل از بررسی فرضیات

نتیجه	فرضیه
مورد تایید قرار گرفت	۱- بروزرسانی قوانین با جذب درآمدهای پایدار رابطه دارد.
مورد تایید قرار گرفت	۲- کمک‌های مستمر از طریق منابع دولتی با ایجاد درآمد پایدار رابطه دارد.
مورد تایید قرار گرفت	۳- توانمندسازی پرسنل بر جذب درآمدهای پایدار تاثیر دارد.
مورد تایید قرار گرفت	۴- سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای ساماندهی املاک و مستغلات شهرداری، در ایجاد درآمدهای پایدار تاثیر دارد.
مورد تایید قرار گرفت	۵- سیاست‌های مالی شهرداری در کسب درآمد پایدار تاثیر دارد.

منبع: یافته محققین

۱۰. نتیجه گیری

فرضیه اول: بروزرسانی قوانین با جذب درآمدهای پایدار رابطه مثبت و معنی‌دار دارد.

با بررسی نتایج آماری و تطبیق با مطالعات میدانی به جهت اینکه بزرگترین پشتوانه حقوقی برای وصول درآمدها اتکا به تعرفه‌های مصوب سالیانه شورای اسلامی شهر است و این موضوع نمود عینی در سراسر کشور دارد. لذا تکیه بر درآمدهای روتین و صلب که در سنوات گذشته ابلاغ شده و در قالب بومی نگری و تطبیق با قوانین جاری به روز رسانی نشده باشد باعث ایجاد ناپایداری در جذب درآمدها می‌گردد اگر به جدول شماره (۶) رجوع شود؛ مشاهده می‌گردد در اثر عدم بروز رسانی قوانین و بی‌توجهی به تطبیق قوانین با وضعیت بومی و اقلیمی شهر و اتکا به چهارچوب‌های کلیشه‌ای و ابلاغی از مرکز و یا تبعیت از سیاست‌ها و تدابیر مالی سایر شهرداری‌ها باعث عدم رونق درآمد و تطبیق وضعیت وصولی با برآوردی آن می‌گردد؛ به عنوان مثال شهرداری با اتخاذ سیاست تراکم فروشی و استفاده از ظرفیت کمیسیون ماده ۱۰۰ به عنوان منبع تامین مالی، حدود ۳۶٪ از منابع درآمدی خود را از ردیف‌های (۲)(۴)(۷) جدول (۶) که جزء ۱۰ کد اصلی تامین درآمدی هستند وصول می‌نماید؛ و شاکله پایداری در جذب درآمدها با تعریف آن سازگار نمی‌گردد. لذا ابلاغ قانون درآمدهای پایدار در تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۱، با تمرکز بر سایر کدهای درآمدی نظام‌مند نمودن ساختار درآمدی در شهرداری‌ها، می‌تواند راهگشا باشد. قبلاً در مطالعه کمالی و همکاران (۱۳۹۳) بازنگری در قوانین پیشنهاد شده بود و در مطالعات بعدی رجبی و همکاران (۱۴۰۰) نیز در پژوهشی با عنوان "ضوابط و مقررات شهرسازی و منابع مالی شهرداری‌ها" (رجبی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۸)، این موضوع را مطرح و و نتایج مشابه حاصل شده است.

فرضیه دوم: کمک‌های مستمر از طریق منابع دولتی با ایجاد درآمد پایدار رابطه مثبت و معنی‌دار دارد. بعد از اثبات فرضیه به روش استنباطی برای تطبیق با یافته‌های میدانی در شهرداری به منابع وصولی از طریق اعانات و کمک‌های دولتی رجوع گردید در منابع آماری شهرداری و بر مبنای جدول (۶) عوارض کالا و خدمات با عنوان ارزش افزوده ردیف (۵) و عوارض متمرکز مصطلح به نام کمک وزارت کشور ردیف (۶) مجموعاً ۱۹/۶۸٪ از منابع مالی شهرداری را به خود تخصیص داده‌اند. به عبارتی یک پنجم درآمدهای شهرداری سنج از طریق کمک‌های دولتی وصول می‌گردد؛ و با توجه به اینکه در ایران یکی از کمک‌های عمده مالیاتی که توسط دولت به شهرداری‌ها شده، عوارض مصوب در قانون مالیات بر ارزش افزوده است. در قانون مالیات بر ارزش افزوده- مالیات بر تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین - علاوه بر نرخ‌های مالیات تعیین شده برای کالاها و خدمات مختلف که تعلق به دولت دارند، نرخ عوارض نیز تعیین شده است که متعلق به شهرداری‌ها می‌شود و وصول بخشی از آن بر عهده شهرداری‌ها بوده و بخشی نیز به سازمان امور مالیاتی واگذار شده است (یار محمدیان، ۱۳۹۱: ۱۰۵). این موضوع قبلاً در مطالعات دانش جعفری و همکاران (۱۳۹۲)، خان محمدی و همکاران (۱۳۹۸)، کاظمی لاکسار و همکاران (۱۴۰۰) مورد تایید قرار گرفته است.

فرضیه سوم: توانمندسازی پرسنل بر جذب درآمدهای پایدار تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد. آنچه مسلم است نیروی توانا، کارآمد، با دانش و آگاهی در حوزه مالی و درآمدی می‌تواند بر جنبه وصول درآمدها موثر باشد به عبارتی کارمند درآمد آفرین مد نظر است هرچقدر تعهد و خلاقیت در کارمندان حوزه درآمدی بیشتر

باشد. جذب درآمد به صورت پایدار بیشتر جنبه اجرایی خواهد گرفت در مطالعه‌ای با عنوان "توسعه مؤلفه‌های کارآفرینی کارکنان شهرداری (نمونه موردی: شهرداری منطقه ۷ تهران)" که توسط قلمکاری و همکاران (۱۳۹۲) انجام شده است آن‌ها مدلی ارائه نمودند که در آن ۸ پره مشتمل بر ۱- استعداد تجاری سازی ۲- انعطاف‌پذیری ۳- توفیق طلبی ۴- یادگیری ۵- خلاقیت ۶- استقلال ۷- نفوذ ۸- بیرونی بودن؛ ضمن توانمند سازی بر ایجاد شهرداری کارآفرین موثر است (قلمکاری و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۰). لذا با اتکا به ستاده‌های میدانی برای تفسیر نمودار (۱) و دلیل شکست نمودار رشد درآمد سنواتی، کارشناسان خبره و مستقل مجموعه شهرداری سنندج بیان داشتند علت اصلی رشد درآمد در سال (۱۳۹۸) و شکست آن در سال (۱۳۹۹)، بهره‌مندی از مدیران و کارشناسان توانمند در حوزه درآمدی برای سال (۱۳۹۸) بود که توانستند با خلاقیت و جذب اوراق و هزینه آن برای شهرداری رهیافتی نو در مدیریت درآمد ایجاد نمایند و به دلیل عدم توانمندی نیروها در بازه سنوات (۱۳۹۹) لغایت (۱۴۰۱) در ایام کرونا معضل جذب درآمد ایجاد شد.

فرضیه چهارم: سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای ساماندهی املاک و مستغلات شهرداری، در ایجاد درآمدهای پایدار تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد.

امروزه توجه به جذب و افزایش مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد و به ویژه اقتصاد شهری و پروژه‌های شهرداری به عنوان یکی از عناصر کلیدی، نقش مهم و حیاتی در توسعه جوامع، ایفا می‌کند. رشد روزافزون اقتصاد و نیاز مبرم آن به مشارکت مردم جامعه و مشارکت بخش خصوصی و کوچک شدن نقش دولت در اقتصاد، ضرورت شناخت عوامل مؤثر و دخیل در این امر را نمایان می‌سازد. بنابراین هرگاه معضلات پیش روی این موضوع، شناخته شده و اقدامات سیاستی و قانونی لازم در دسترس باشد، توسعه اقتصادی نیز میسر خواهد بود. با توجه به این نکته که شهرهای ایران، به علت دارا بودن فرصت‌های عظیم سرمایه‌گذاری و همچنین سرمایه‌گذاران بالقوه که تنها با یک نیروی محرک، وارد عرصه مشارکت در پروژه‌های عظیم شهری خواهند شد، دارای جایگاه ویژه‌ای هستند (صادقی، ۱۳۹۳، ۱۶۵). هر چند بر مبنای اصول آماري اصل فرضیه اثبات شد. متأسفانه در شهرداری سنندج به موضوع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به عنوان کد درآمدی پایدار پرداخته نشده است، بنا به اذعان تعدادی از مدیران و دست‌اندرکاران حوزه درآمدی در شهرداری شاید محدودیت‌های قانونی، تدابیر سلیقه‌ای مدیران، فشارهای اجتماعی، طول کم دوران خدمت مدیران درآمدی و مالی، مداخلات گروه‌های ذینفع، عدم شفافیت مالی؛ بر عدم تمرکز در سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بی‌تاثیر نباشد. تا حدی که در جدول (۶) هیچگونه کد درآمدی در این رابطه مشاهده نمی‌گردد. در مطالعات دانش جعفری و همکاران (۱۳۹۲)، صادقی و همکاران (۱۳۹۳)، حسن‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، کاظمی لاکسار و همکاران (۱۴۰۰)، رجیبی و همکاران (۱۴۰۰) نیز اثرات سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بر درآمد پایدار بحث و نتیجه‌گیری شده است.

فرضیه پنجم: سیاست‌های مالی شهرداری در کسب درآمد پایدار تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد.

برابر با نتایج آماری معنی دار بودن ارتباط سیاست‌ها و برنامه‌های مالی مد نظر با پایداری درآمد اثبات شده است. از دیگر سو در مطالعات میدانی غالب مدیران و کارشناسان بر این باورند که نبود سیاست متمرکز و جامع برای نحوه مدیریت منابع درآمدی باعث شده است غالب مدیران به صورت لحظه‌ای تصمیم‌گیری نموده و حتی فراتر از قانون اقدام به اتخاذ تدابیر جدید برای جذب منابع درآمدی نمایند که تبعات سوء این رفتارها تا سنوات متمادی بر عهده شهرداری خواهد بود، بنا بر نظر بسیاری از مدیران درآمدی در سنوات گذشته و اکثر مدیران فعلی در مطالعات میدانی و مصاحبه‌های انجام شده که بنا به پاره‌ای از محدودیت‌ها در این مطالعه کدگذاری نشده است جابجایی سلیقه‌ای نیروهای حوزه درآمدی، بی توجهی به موضوع جانشین پروری، مداخلات غیر تخصصی، نبود برنامه جامع درآمدی، عدم انسجام آماری، نبود مطالعات پایه از عمده‌ترین مشکلات برای اتخاذ سیاست‌های مالی و درآمدی در حوزه شهرداری سندج است در مطالعات حسین‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، شورکچالی (۱۴۰۰) نیز پیرامون موضوع سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی منسجم نتایج مشابهی را ارائه نموده‌اند.

اتخاذ سیاست مالی منسجم، در جهت تحقق هرچه بهتر اهداف و برنامه‌های مرتبط با امور شهری مؤثر واقع خواهد شد. در حقیقت عدم کاربرد سیاست مالی مناسب برای هزینه و درآمد می‌تواند به کالبد شهری، ساختار اجتماعی و اقتصادی، وضعیت زیست محیطی شهر صدمه وارد نماید. برای شهرداری‌ها بیش از ۲۵۰ مورد وظیفه تعریف شده است که غالب این وظایف هزینه‌بر بود و به جهت اینکه شهرداری‌ها نهادی عمومی و غیر دولتی می‌باشند برای مدیریت امور نیازمند تامین منابع مالی خود به صورت مستمر هستند، اما این استمرار تامین منابع بایستی سالم و مطلوب باشد لذا با توجه به اینکه در شهرداری سندج وصول درآمد بیشتر به صورت دیدگاه سنتی و با اتکا به پیش فرض‌های ایلاخی است؛ و برای هرگونه خلاقیت، بروز رسانی و یا خلق منابع جدید اقدامی نشده و یا بنا به دلایلی در صورت اقدام مثبت، نیمه کاره مانده است پیشنهاد می‌گردد

۱۱. پیشنهادات

۱-۱۱ سیاست مالی منسجم در پیش گرفته شود؛ و از هرگونه اقدام و سلیقه‌نگاری برای تامین منابع منجمله، تخفیف- تقسیط- فروش- اخذ تسهیلات- تهاتر بدون برنامه و انسجام مالی سنواتی خودداری گردد تا در صورت جابجایی، انتقال، بازنشستگی، انتصاب مدیران فقط تعرفه عوارض مصوب شورای شهر در چهارچوب قوانین جاری حاکمیتی ملاک عمل باشد.

۲-۱۱ برای اتخاذ سیاست‌های جدید، سیاست‌های قدیمی اصلاح و بروز شود؛ خلق منابع جدید با استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و توانمندسازی پرسنل برای ایجاد فرایندها و سازوکارهای جدید در تامین منابع مالی به عنوان درآمد پایدار در نظر گرفته شود.

۳-۱۱ سیاست ثبات در وصول درآمد در نظر گرفته شود؛ برای تامین درآمدها با توجه به استمرار از ثبات نمودن آن غافل نبوده؛ برای این منظور تعرفه عوارضی به گونه‌ای تدوین گردد تا در راستای تطبیق با قوانین کمترین تغییر را داشته باشد، به طور شفاف و ساده قابل محاسبه بوده، هزینه‌های وصول آن منطقی باشد.

۴-۱۱ سیاست‌های مالی منعطف برای جذب سرمایه گذاران بخش خصوصی طراحی گردد؛ بر سرمایه گذاری بخش خصوصی برای تامین درآمد پایدار تمرکز گردد و با ایجاد پارکینگ‌های طبقاتی، مجتمع‌ها گردشگری- تجاری- تفریحی؛ ضمن مدیریت بهینه هزینه‌ها و مدیریت مطلوب شهری درآمد پایدار ایجاد گردد.

۵-۱۱ با استفاده از پشتوانه قانونی، مالیات بر ارزش افزوده و درآمد پایدار، بنگاه‌های مشمول شناسایی و بر عوارض کلان و مستمر منجمله عوارض آلاینده‌گی صنایع تمرکز گردد تا با اتخاذ سیاست مالی منسجم برای وصول ابعاد سالم بودن و مطلوب بودن این نوع درآمدها نمایان و به نوعی پایداری آن هم برای شهرداری و هم برای شهروندان محسوس باشد.

۶-۱۱ در راستای سیاست‌های مالی، به منظور توانمندسازی پرسنل و انجام طرح جانشین پروری در حوزه درآمدی؛ ضمن استفاده از تجربیات سایر شهرها و مراکز استان، کارگاه‌های آموزشی با حضور کارشناسان خبره به منظور آموزش مسئولان و کارشناسان مرتبط، به صورت ماهانه یا سالانه برگزار گردد.

در ادامه پیشنهاد می‌گردد محقق دیگر در تحقیقات آتی خود نسبت به بررسی تاثیر شفافیت مالی بر درآمدهای پایدار؛ همچنین اثرات جابجایی و انتصابات مکرر در حوزه مالی را بر رخساره درآمدهای پایدار مورد مطالعه قرار دهند.

۱۲. محدودیت‌های پژوهش

این مطالعه در شهرداری سنندج و مختص به جامعه و سیاست‌های اتخاذی به لحاظ اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی، فرهنگی و... آن انجام شده است. به دلیل محدودیت در دستیابی به آمار و اطلاعات مالی سنوات قبل، عدم دقت در ارائه مستندات لازم برای صحت ارقام و اعداد، از مقایسه توالی و سنواتی خودداری گردید؛ به نحوی نقص اصلی این مطالعه برای دستیابی به نتایج دقیق‌تر است. هرچند در سیر فرایند تحقیق برای پژوهشگران با وجود اشتغال در مجموعه بسیاری تنگنا و مشکلات برای تهیه مستندات فراهم شد و دسترسی‌های لازم برای این موضوع مهیا نگردید، اما در نهایت به دلیل کاربردی بودن نتایج برای مجموعه به صورت خاص، نتایج مطالعه با رعایت پاره‌ای ملاحظات در اظهار نظرات و تفاسیر ارائه گردید؛ به دلیل تغییر و چرخش در سیاست‌های مالی (تدابیر) مدیریتی و یا ابلاغ قوانین بالادستی و به تبع ایجاد تغییرات در فرایندهای اجرایی، می‌توان گفت که یافته‌های بخش کیفی پژوهش حاضر را نمی‌توان به زمان آینده نیز تعمیم داد. جامعه آماری این پژوهش، محدود به شهرداری مرکزی سنندج به انضمام شهرداری مناطق با سازمان‌های وابسته و مستقل در دوره مطالعه است. پژوهشگران این تحقیق نیز همانند بسیاری از پژوهشگران دیگر بر این باورند. در حالت کلی، مسائل سازمانی از دیدگاه انسانی مفاهیمی ذهنی هستند که از دید سایر محققین قابلیت نقد را دارند؛ به همین دلیل، بسیاری مواقع جداکردن مرز میان وضع موجود (واقعیت) و برنامه‌های ایده‌آل بسیار سخت می‌باشد. در این مطالعه نیز باید این نکته را در نظر داشت احتمال دارد محققین به عنوان شاغل در مجموعه شهرداری و نگرش‌های ذهنی

که به مجموعه و یا تدابیر مدیریتی داشته‌اند، نتوانسته باشند به طور کامل از پیش فرض‌های ذهنی خود آزاد بوده و بعضاً در بخش توصیف نتایج و یا پیشنهادات، تفاسیری از داده‌ها به نقل سلیقه را انجام داده باشند و تنها ادراکات ذهنی خود را به منزله واقعیت موجود بیان کرده باشند. هرچند در این خصوص تا حد امکان سعی شده است از این نقیص دوری گردد.

منابع

- ۱- اسمعیلی، حلیمه (۱۴۰۱)؛ بررسی منابع درآمدی شهرداری‌ها به همراه بررسی عملیات حسابداری درآمد شهرداری، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، شماره ۸۵، صص ۲-۲۰.
- ۲- اقبالپور، جمشید و نصیری، کریم، (۱۳۸۹)؛ شهرداری‌ها چگونه به درآمد پایدار خواهند رسید؟، مجله شهرداری‌ها، سال دهم شماره ۹۸، صص ۳۴-۴۳.
- ۳- تائبی، حسین، (۱۳۸۹)؛ شهرداری‌ها در جستجوی همیشگی منابع درآمدی، مجله شهرداری‌ها، سال دهم شماره ۹۸، صص ۵-۱۷.
- ۴- ضرابیان، فرناز، (۱۳۸۸)؛ روابط شوراها و شهرداری‌ها نمونه شهرداری و شورای اسلامی شهر همدان، مجله شهرداری‌ها، سال نهم شماره ۹۵، صص ۵۶-۶۰.
- ۵- طلایی، مهدی (۱۳۹۹)؛ شناسایی منابع مالی و تامین درآمدهای پایدار شهری (مورد مطالعه: شهرداری نهاوند)، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۶، شماره ۲، صص ۲۶۳-۲۷۱.
- ۶- رجبی، زهرا و فیضی توتکله، زهری و خاوری نصیر محله، علی (۱۴۰۰)؛ ضوابط و مقررات شهرسازی و منابع مالی شهرداری‌ها، فصلنامه رویکردهای نوین پژوهشی در مدیریت و حسابداری، سال پنجم، شماره ۷۹ جلد ششم، صص ۲-۱۹.
- ۷- قلمکاری، مهان و ارامی، محمود و صفری، ثنا و زرگر، امین (۱۳۹۳)؛ توسعه مؤلفه‌های کارآفرینی کارکنان شهرداری (نمونه موردی: شهرداری منطقه ۷ تهران)؛ فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، سال ششم، صص ۵۵-۷۱.
- ۸- کاظمی لاکسار و حسین، خاوری نصیر محله و علی، صمصام بزرگی، رضا (۱۴۰۰)؛ بررسی میزان پایداری منابع مالی در شهرداری‌ها، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، شماره ۸۱، صص ۱-۱۰.
- ۹- مباحی، راحله (۱۳۹۹)؛ روش‌های افزایش درآمدهای پایدار و غیر پایدار در شهرها، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره سوم) شماره ۳۳ جلد اول، صص ۱۱۲-۱۲۷.
- ۱۰- نجفی، نرجس و باغبان، مهدی و مجذب، محمد. (۱۴۰۱)؛ تاثیر توسعه استراتژی‌های کارآفرینی بر درآمد پایدار شهرداری (مطالعه موردی شهرداری تهران)، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، ۱۰ (۳۸)، صص ۳۵-۴۹.
- ۱۱- یگانگی، سید کامران و مصطفوی، ناهید و صفره خانی، سیده (۱۳۹۹)؛ ارزیابی منابع درآمدی پایدار در مدیریت شهری (مورد مطالعه: شهرداری زنجان)، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، شماره ۳۲، صص ۳-۱۷.
- ۱۲- منتظری شورکچالی، جلال (۱۴۰۱)؛ بررسی اثر روش‌های تامین مالی دولت بر رشد اقتصادی در ایران: رهیافت مارکوف سوئیچینگ، نشریه علمی سیاست‌گذاری اقتصادی، سال چهاردهم، شماره ۲۷، صص ۱۱۳-۱۵۳.

- ۱۳- یار محمدیان، ناصر و اکبری، نعمت‌الله (۱۳۹۱)؛ محاسبه میزان پایداری درآمد شهرداری در صورت تقسیط عوارض ساختمانی (مورد مطالعه: شهرداری اصفهان)، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، شماره اول، صص ۱۰۳-۱۱۵.
- 14-Alex, W., Prouty, C. M., Zarger, R. K., Trotz, M. A., Whiteford, L. M., & Mihelcic, J.R. (2019). How to provide income and economic resources for sustainable development in developing countries. *Economic Anthropology*, 6(2), 277-290
- 15-Haraldsson, M. (2017). When revenues are not revenues: The influence of municipal governance on revenue recognition within Swedish municipal waste management. *Local Government Studies*, 43(4), 668-689.
- 16-Yan, Y., Wang, C., Quan, Y., Wu, G., & Zhao, J. (2018). Urban sustainable development efficiency towards the balance between nature and human wellbeing: Connotation, measurement, and assessment. *Journal of Cleaner Production*, 178, 67-75.
- 17-www.e-sanandaj.ir
- 18-www.rc.majlis.ir

